

Absztraktfüzet

250 éves a Klimó Könyvtár

VI. Tudomány és kutatás a Klimó Könyvtárban konferencia

2024. október 17.

Magtár Látogatóközpont

Pécs, Dóm tér 6.

A konferencia programja

9:00–9:30 Köszöntők

Miseta Attila rektor, Pécsi Tudományegyetem

Felföldi László megyéspüspök, Pécsi Egyházmegye

Szeberényi Gábor főigazgató, Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont

A Klimó Könyvtár története és gyűjteményei (9:30–11:50)

Szekcióelnök: **Csibi Norbert** (PTE BTK, egyetemi adjunktus)

9:30–9:50 **Gózsy Zoltán**: *Klimó György püspöki tevékenysége. Minták, célok, eredmények*

9:50–10:10 **Dóbk Ágnes**: *Olasz személyek közreműködése Klimó György könyvgyűjtésében*

10:10–10:30 **Szabó Kristóf**: *Numophylacium Georgius Klimó*

10:30–10:50 **Méreg Martin**: *Mitterpacher Lajos könyvei a Klimó Könyvtárban*

10:50–11:10 **Dezső Krisztina**: *Patkovics József könyvgyűjteményének balneológiai művei*

11:10–11:30 **Szeberényi Gábor**: *„A mi kezdetleges fölszerelésű egyetemünk”. A pécsi egyetemi könyvtár-fejlesztés történetpolitikai kontextusa 1923 körül*

11:30–11:50 Vita

12:00–13:00 Ebédszünet

18–19. századi irodalom a Klimó Könyvtárban (13:00–14:30)

Szekcióelnök: **Gózsy Zoltán** (PTE BTK, tanszékvezető egyetemi docens;
MNL Baranya Vármegyei Levéltára, igazgató)

13:00–13:20 **Majorossy Imre:** *„Je suis Joseph.” A pécsi Klimó Könyvtár egyetlen francia nyelvű iskoladrámája*

13:20–13:40 **Kis-Halás Judit:** *Két 18. század végi ferences prédikáció-gyűjtemény a Pécsi Egyetemi Könyvtár Történeti Gyűjteményében*

13:40: 14:00 **Tóth Orsolya:** *Zápolyától Apafiig. Kazinczy Ferenc előszava(i) a Monumenta Hungaricához*

14:00–14:20 **Jankovits László:** *Vitkovics Mihály Meséji és versei a Klimóban*

14:20–14:30 Vita

14:30–14:50 Kávészünet

Specialitások és kordokumentumok (14:50–16:10)

Szekcióelnök: **Szeberényi Gábor** (PTE ETKK, főigazgató)

14:50–15:10 **Czagány Zsuzsa – Gilányi Gabriella:** *Kottás kódextöredékek a Pécsi Egyetemi Könyvtár gyűjteményeiben*

15:10–15:30 **Oláh Krisztina:** *Bedától Rockstroh-ig. Csillagászati térképművek a Klimó Könyvtárban*

15:30–15:50 **Nagy Imre:** *Weöres Sándor pécsi évtizedéről*

15:50–16:10 Vita

16:10–16:20 **Zárszó: Szeberényi Gábor főigazgató**

Záróprogram

Kiállításmegnyitó a Klimo Könyvtárban

A Klimo Könyvtár kutatói

Pécsi Tudományegyetem
Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont
Történeti Gyűjtemények Osztálya
Klimo Könyvtár
7621 Pécs, Szepesy u. 3.
2024. október 17. 17 óra

A kiállítást megnyitja:

Fedeles Tamás, Pécsi Tudományegyetem, oktatási rektorhelyettes

Lábadi Beatrix, PTE Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, dékánhelyettes

Szeberényi Gábor, Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont, főigazgató

A kiállítás 2024. október 17. és 2025. március 31
között tekinthető meg.

A Klímo Könyvtár története és gyűjteményei

Gózszy Zoltán

PTE BTK Újkortörténeti Tanszék

tanszékvezető egyetemi docens

Magyar Nemzeti Levéltár Baranya Vármegyei Levéltára, igazgató

Klímo György püspöki tevékenysége

Minták, célok, eredmények

Klímo György bő negyedévszázados püspöksége alatt jelentős eredményeket ért el az egyházmegye irányításában és fejlesztésében. Az előrelépés tetten érhető a klérus minőségében, a hitéleti tevékenységekben, a világi és az egyházi adminisztráció szervezettségében. A püspök következetes, céltudatos munkásságának és irányításának köszönhetően Pécs megkérdőjelezhetetlen központja lett a hazai katolicizmusnak, ahova szívesen jöttek tanulni a papi pályára készülők, és ahonnan számos jelentős egyházi személy került ki, püspökként, tudósként egyaránt. Mi volt Klímo titka? Az, hogy képes volt a korszak kiemelkedő elméleti gondolatait, teoretikus téziseit saját koncepcióvá konvertálni, majd azokat átültetni a gyakorlatba, a dél-dunántúli közegre adaptálni. A megvalósítás során határozott, előre kidolgozott programot követett, környezetére közvetlen és közvetett hatást gyakorolt: utasításokat, rendeleteket adott, ugyanakkor követendő mintaként, etalonként viselkedett. Erősítette az intézményi kereteket, és fejlesztette munkatársai egyéni képességeit. Bár elődei és utódai is karakteresen formálták a pécsi egyházmegyét, Klímo püspöksége mégis önálló korszakot jelent, amelyet számos irányból érdemes vizsgálni.

Dóbk Ágnes

HUN-REN Irodalomtudományi Intézet
tudományos segédmunkatárs

Olasz személyek közreműködése Klimó György könyvgyűjtésében

Klimó György kivételt képezett a korabeli magyarországi püspökök között: nem Itáliában fejezte be tanulmányait, nem beszélt az olasz nyelvet. Ennek ellenére ő volt az, aki (kortársai közül Barkóczy Ferenc és Eszterházy Károly egri püspökökkel összevetve) a legtöbb olasz személlyel állt levelezésben. Ezek a Bécsben, Rómában, Pisában, Milánóban, Firenzében, Velencében élő olasz személyek közvetítették számára a pápai udvar újabb híreit, valamint segítettek az oktatás és a kulturális élet egyéb területeit érintő munkájához szükséges információk, könyvek, kéziratok beszerzését.

Könyvgyűjteményének összeállításában különösen fontos szerepe volt az olasz személyeknek (Pietro Maria Gazzaniga, Agostino Gervasio, Paolo Bernardo Giordani, Pio Tommaso Perolio és Giuseppe Garampi). Az előadás bemutatja a püspök és pártfogoltja, Koller József könyvbeszerzésekre irányuló, olasz teológusokkal, tudósokkal, szerzetesekkel folytatott levelezését. A források tükrében kiderül, hogyan alakult ki Klimó olasz személyekkel való kapcsolathálója, kik voltak főbb összekötői. Azt is megtudjuk, hogy ez a kör mely korabeli szellemi áramlatokat közvetítette számára, milyen hatással volt műveltségére. Olasz segítőin keresztül létrejött könyvvásárlásait a következő módon csoportosíthatjuk: ritka és/vagy régi könyvek felkutatása, főúri gyűjtemények aukción való megvásárlása, könyvek beszerzése a szemináriumi oktatás számára, történeti kutatáshoz szükséges könyvek vásárlása.

Szabó Kristóf

PTE Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont Történeti Gyűjtemények Osztálya
könyvtáros

Numophylacium Georgius Klimo

Ahogy előadásom címéből is kiolvasható, referátumom Klimo püspök éremtárával foglalkozik. Az éremgyűjtemények kedvelt megnevezése volt a 18. század során a *numophylacium* szófordulat.

Előadásom a megkezdett kutatási témámba illik bele, mely a Klimo Könyvtár numizmatikai hagyatékának feltárása. A *Klimo 250* konferencia keretében a kultúratámogató és művészetkedvelő püspök éremtani érdeklődésébe szeretnék betekintést nyújtani.

Kutatásom során a meglévő forrásokat felhasználva próbáltam meg rekonstruálni, hogyan is épülhetett fel Klimo püspök híres éremtára.

Bár a pécsi püspöki könyvtár éremgyűjteményét a 19. század kezdetén eltulajdonították, a meglévő leltárkönyvek és jegyzőkönyvek, továbbá az egykori éremgyűjtemény katalógusai, valamint a meglévő éremtani régi könyves anyag és egyéb használati tárgyak alapján sikerült megrajzolni az összképet, és betekintést adni Klimo püspök numizmatikai gyűjteményszervezésébe.

Méreg Martin

PTE Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont Történeti Gyűjtemények Osztálya,
könyvtáros

Mitterpacher Lajos könyvei a Klimó Könyvtárban

A baranyai születésű Mitterpacher Lajos (1734–1814) a pesti egyetem mezőgazdasági tanszékének alapítója volt. Az agrártudomány mellett földrajzot, technológiát és természetrajzot is tanított bölcsész, mérnök és teológiahallgatóknak. Számos műve jelent meg mezőgazdasági és természettudományos témakörökben, amelyek egy része előadásai nyomán született és tankönyvként szolgált, mint például az *Elementa rei rusticae in usum academiaram Regni Hungariae*.

Széles körű műveltségének egyik forrása gondosan válogatott, korszerű könyvtára volt, amelyet 1814-ben végrendeletileg a pécsi püspöki könyvtárra hagyott. Az előadás Mitterpacher Lajos könyvtárának könyvtártörténeti szempontú vizsgálatára vállalkozik. A korabeli források szerint Mitterpacher 700 kötetet hagyott hátra, ebből a „*Lud. Mitterpacher*” kéziratos tulajdonbejegyzés alapján ma 135 mű azonosítható Klimó Könyvtárban. Az előadás során tárgyaljuk az állomány természettudományi és mezőgazdasági szakterületek szerinti tematikus felépítését, a művek megjelenési idejét, nyelvi megoszlását és kiadási helyét. Az eredmények alapján egy kis mintán keresztül a korabeli tudástranszfer mezőgazdasági ismeretekre vonatkozó sajátosságaira lehet majd következtetni.

Dezső Krisztina

PTE Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont Történeti Gyűjtemények Osztálya
osztályvezető, könyvtáros-muzeológus

Patkovics József könyvgyűjteményének balneológiai művei

Patkovics József, Pécs város tisztifőorvosa a püspöki könyvtárnak adományozta jelentős, főként orvosi műveket tartalmazó könyvtárát. Az adományozott művek a 18. század végén, 19. század elején jelentek meg, a művek mintegy 81 %-a orvosi szakmunka. Patkovics József egyetemi tanulmányai és utazásai során a korszak legmodernebb szakirodalmát vásárolta meg. Az orvostudomány szinte valamennyi területéről kerültek művek a gyűjteménybe: orvosi lexikonok, anatómiai munkák, sebészet, szemészet, szülészet-nőgyógyászat, patológia, tüdőgyógyászat, törvényszéki orvostan, természetgyógyászat, gyógyszerészet kötetei.

Kiemelkedően sok balneológiával, gyógyfürdőkkel kapcsolatos művet vásárolt gyűjteménye számára. Érdeklődése nem véletlen, hiszen Patkovics Józsefnek elvülhetetlen érdemei vannak a harkányi forrás gyógyvízzé nyilvánításában, ő írta az első tudományos munkákat is a harkányi fürdővel kapcsolatban. Tudományos munkája során bizonyára haszonnal forgatta gyűjteménye balneológiával foglalkozó műveit, mely az általános fürdőismertetések mellett azokat az alapműveket is tartalmazzák, melyek Magyarország, vagy a birodalom gyógyvizeit veszik számba, de a fürdőkúrák különböző módjaival, kezelési formákkal kapcsolatos irodalom is szép számmal került a gyűjteménybe. Előadásomban a gyűjtemény balneológiai műveinek típusait, valamint a legfontosabb tudományos munkákat mutatom be.

Szeberényi Gábor

PTE Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont, főigazgató

„A mi kezdetleges fölszerelésű egyetemünk”

*A pécsi egyetemi könyvtár-fejlesztés történetpolitikai kontextusa
1923 körül*

Az 1923-ban "ideiglenesen" Pozsonyból Pécsre került m. kir. Erzsébet Tudományegyetem közgyűjteményi fejlesztésének minden bizonnyal legjobban feltárt szelete a pécsi püspök könyvtár (Klimo Könyvtár) egyetemi használatba kerülésének története. Ez a könyvtár- és egyetemtörténeti szempontból is joggal alapvetőnek tekinthető fejlemény azonban némileg "kitakarja" az 1920-as évek közepe pécsi egyetem-és azon belül könyvtártörténetnek azt a szegmensét, ami elsősorban nem lokális, hanem generális körülmények alkotta kontextusának szemügyre vételével ismerhető fel. E kontextus koncepcionális és – részben – intézményes kereteit Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter történetpolitikai víziója adta, tényleges működését azonban egy 1923-ra már évtizedes felépítményként működő, elsősorban történelemszakmai, másodsorban az előbbivel összefonódó közgyűjteményi kapcsolati háló biztosította. Előadásomban e történetpolitika és szakmai kapcsolatrendszer szinergiáinak konkrét pécsi (egyetemi/könyvtári) összefüggéseit tekintem át.

18–19. századi irodalom a Klimo Könyvtárban

Majorossy Imre

Magyarságtudományi Intézet Eszmetörténeti Kutatóközpont
tudományos főmunkatárs

„*Je suis Joseph.*”

*A pécsi Klimo-könyvtár egyetlen francia nyelvű iskoladrámája
(Benjamin ou reconnaissance de Joseph, 1768)*

A pécsi Klimo-könyvtár számos ismert ritkasága között külön csoportot képeznek a tizennyolcadik században virágzó műfaj, az iskoladráma különféle szövegtanúi. A trienti zsinat (1545–1563) rendelkezései, valamint a katolikus reform gyakorlati megvalósítása megkövetelte az oktatás és képzés alapos megújítását, azon belül mindenekelőtt az alap- és középfokú iskoláztatásnak katolikus szellemű fölvirágoztatását. A mindennapokban érvényesülő nevelési elveikben, szellemiségükben és tudásorientált mivoltukban nagyon hasonló jezsuita és piarista intézmények fontos közösség-szervező és az erényeket vonzó formában közvetítő műfaja volt az iskoladráma, mely a színjátás évezredes hagyományát és nevelő értékét a legkülönbözőbb társadalmi és kulturális háttérű diákoknak közvetítette.

Pécsett piaristák sohasem, jezsuiták csupán a tizennyolcadik század legelejétől egy bő fél évszázadra, 1773-ig, majd pedig a 20. század elejétől a szerzetesrendek 1948-as föloldozásáig tevékenykedtek. Ebből a szempontból is különleges, hogy minden bizonnyal Klimó György püspök (1751–1777) figyelmének köszönhetően lelhető föl a könyvtárban az egyetlen francia nyelvű iskoladráma, mely 1768-ban, Sopronban adatott elő. A további, itt megtalálható iskoladrámák számos egyéb nyelven születtek: latinul, franciául, olaszul, horvátul és magyarul. A városnak és értelmiségének történetét tekintve meglepő, hogy egyetlen német nyelvű darabot sem találunk, jóllehet, az elvárható közönség túlnyomó többsége a tizenkilencedik század végéig németül kommunikált.

Mindenképpen különlegesség tehát az egyetlen francia nyelvű színmű, hiszen Pécs a sokkalta később ide került sebesült Napoléon-katonák emlékén kívül alig ápol francia kulturális kapcsolatokat. A javasolt előadás ezt az egyetlen színdarabot kívánja bemutatni tartalmában, dramaturgiájában és keletkezési korához illeszkedően.

Kis-Halás Judit

ELTE BTK Néprajzi Intézet Folklore Tanszék, egyetemi adjunktus

Két 18. század végi ferences prédikációgyűjtemény a Pécsi Egyetemi Könyvtár Történeti Gyűjteményében

A máriagyüdi kegyhely 18. századi csodagyűjteményeinek feldolgozása idején a Klimó Könyvtárban is kutattam. Ekkor kerültek a kezembe az itteni ferences rezidencia hitszónokának, Raus Cirillnek a kéziratoss predikációgyűjteményei: *Különös beszédek a B. Szűz Mariáról akár melly kegyelmekkel tiündöklő helyeken alkalmazandók.* (1774; Ms 417); *Rövid vasárnapi beszédek, a' mellyeket Istenéhez és az igaz keresztény felebarátihoz buzgó szeretetből a' Szent Irásbul, a' Szent Attyák Szententiáibul és hiteles Auctorokbul nem csak a' Veszedelmes Vétkeknek eltávoztatására, hanem minden tökéletes erkölcsöknek s. példás Szent jó tselekedeteknek gyakorlására tulaidon szükségére Serafikus Szent Ferencz Pátriarka szerzete béli Sclávonnia Országí Szent László Király provinciájának egy érdemetlen predikatora egybe szedett.* (1787; Ms 414).

A Varasd melletti faluból, Grad Ivanecből származó Raus Cirillt az 1773. szeptember 5-i csáktornyai káptalan nevezte ki hitszónoknak a gyüdi rendházba. Egy rövid segesdi tartózkodást leszámítva itt és a siklósi ferences kolostorban tevékenykedett egészen 1791-ben bekövetkezett haláláig. Több évtizedes hitszónoki munkásságának tükörképe a két gyűjtemény, amelyek a 20. század közepéig a siklósi konvent könyvtárában voltak, jelenleg pedig a Pécsi Egyetemi Könyvtár Történeti Gyűjteményében találhatóak.

A prédikációgyűjtemények nemcsak a máriagyüdi kegyhelyen és a siklői ferences kolostorban folyó lelkigondozói munkáról tájékoztatnak, hanem azontúl, hogy egyedülálló betekintést engednek egy déldunántúli zarándokhelyen működő ferences szerzetes mentalitásába, jelentősen kibővítik a felvilágosodás korának vallásos mentalitásáról, egyházi és népi kegyességéről eddig rendelkezésünkre álló ismereteket. Az előadás néhány szemléletes példán (pestisjárványok, farsangi népszokások, a gyermek halálához kapcsolódó hiedelmek) keresztül mutatja be a kéziratok történeti-folklorisztikai, mentalitás- és kultúrtörténeti jelentőségét.

A kéziratok vizsgálatát és feldolgozását a *Néphit, népi vallás, mentalitás, 16–21. századi digitális adatbázisok, enciklopedikus összefoglalások (NKFT 132535)* kutatási projekt keretében végeztem, 2018 és 2023 között.

Tóth Orsolya

PTE BTK Klasszikus Irodalomtörténeti és Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszék, egyetemi docens

Zápolyától Apafiig

Kazinczy Ferenc előszava(i) a Monumenta Hungaricához

Rumy Károly György (1780–1847) egyszerre volt közgazdász, fordító, statisztikus, bölcselelő és író, a 19. század igazi polihisztorja. Sokirányú tevékenységének része volt a *Monumenta Hungarica* címen ismert történeti gyűjtemény kiadása, amelynek 1815 és 1817 között három kötetje jelent meg. Rumy a 19. század számos jelentős tudósát és literátorát is a barátjának tudhatta, köztük Kazinczy Ferencet is, aki többek között történeti források, illetve előfizetők gyűjtésével is segítette a munkát. Kazinczy Rumynak szóló, 1813. szeptember 8-án keletkezett leveléből tudjuk, hogy Rumy felkérte őt az előszó megírására. Ez végül a javított, bővített kiadás első kötetében jelent meg, s Kazinczy 1817. január 16-ra datálta. A szakirodalom rendszerint erre a forrásra hivatkozik, s ezt a kötetet találhatjuk meg a Klimó Könyvtárban. A Kazinczy kritikai kiadás „*Előszavak és beszédek*” című kötetének munkálatai során

azonban világossá vált, hogy az előszónak három nyomtatott és két kéziratos szövegforrása létezik. Ezek csak néhány, ám jelentős ponton mutatnak különbséget: például az erdélyi fejedelmek megítélését és felsorolását illetően. Az előadás a szövegváltozatok közötti különbségeket, illetve ezek lehetséges okát vizsgálja.

Jankovits László

PTE BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, Klasszikus Irodalomtörténeti és Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszék, egyetemi docens

Vitkovics Mihály Meséji és versei a Klimóban

Ez az 1817-ben Trattner János Tamás nyomdájában valahára megjelent kötet a tüzes szerb és magyar költő és prózaíró maga válogatta alkotásait tartalmazza. Fél évtizednél is hosszabb előkészítés előzte meg, amelyet Vitkovics és Kazinczy Ferenc levelezésében jól nyomon követhetünk. Az előadás egyrészt arról szól, milyen – változó – sikerrel alakította a kötet karakterét a széphalmi mester, hogyan befolyásolták a külső körülmények a kötet kinyomtatását, milyen előzményei vannak a költő kéziratos hagyatékában, milyenre sikeredett a végső szerkesztés, mit tett s miként a kiadó-nyomdász a kötetben, végül milyen recepciója volt a kötetnek, amely – előlegezzük meg – híre miatt is méltán került a könyvtárba.

Specialitások és kordokumentumok

Czagány Zsuzsa

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenatudományi Intézet
tudományos munkatárs, osztályvezető

Gilányi Gabriella

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenatudományi Intézet
tudományos munkatárs

Kottás kódextörédek a Pécsi Egyetemi Könyvtár Gyűjteményeiben

A HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenatudományi Intézetének Régi Zenetörténeti Osztályán 2019 őszén az MTA „Lendület” programjának támogatásával megalakult Digitális Zenei Fragmentológia Kutatócsoport tagjai, Gilányi Gabriella és Czagány Zsuzsa 2020 augusztusában keresték föl először a PTE Egyetemi Könyvtár és Tudástár történeti gyűjteményeit, hogy azokban középkori kottás kódextörédek után kutassanak. Az ott talált öt fragmentum közül kettő azonos forrásból – egy 15. századi magyarországi graduáléból – származott, s ugyanazon a hordozókönyvön maradt fenn. A fennmaradó három, kiegészülve a 2024 áprilisában a könyvtár vezetője, Dezső Krisztina által talált negyedik töredéssel azonban mind a borítóként szolgáló fragmentumok műfaját, mind hordozóikat és azok tulajdonosait tekintve különböző irányba mutatott, a kutatás számára is több kiindulási lehetőséget és fogódzópontot kínálva. A tervezett előadás áttekinti a könyvtár gyűjteményeinek valamennyi eddig ismert hangjelzett kódextörédekét, megragadva az alkalmat, hogy bemutassa a csoport ötéves projektje során kifejlesztett komplex, a középkori kottás töredékek föltárását, azonosítását és elemző földolgozását segítő módszertani rendszert és az ennek eredményeként kiépített *Fragmenta Manuscriptorum Musicalium Hungariae Mediaevalis* adatbázist.

Oláh Krisztina

Eötvös Loránd Tudományegyetem Informatikai Kar Térképtudományi és Geoinformatikai Intézet, tudományos munkatárs

Bedától Rockstroh-ig

Csillagászati térképművek a Klimó Könyvtárban

A csillagászati térképművek sajátos tulajdonságokkal bírnak, s így egyéni helyet foglalnak el a térképtörténet palettáján. Az égbolt felosztása, ábrázolása és csillagképekkel történő benépesítése egészen a 20. század elejéig nem volt nemzetközileg szabályozott folyamat. Ennek köszönhetően az ezt megelőző időszakban megjelent csillagászati munkák tartalmukat tekintve különbözőfélék, s e sokféleségnek köszönhetően alkalmas alanyai történeti kutatásoknak.

A Klimó Könyvtár számos csillagászati térképművet őriz, melyek nem csak típusaikban térnek el egymástól (megtalálható itt térkép, atlasz, éggömb), hanem kiadási időszakukban és megjelenési helyeikben is. A legkorábbi Beda Venerabilis 1563-ban megjelent műve, amely ugyan nélkülözi a hagyományos térképes megjelenítést, de szövegközi illusztrációi hűen ábrázolják a korai időszakra jellemző csillagképeket, melyek kialakulása különböző forrásokra vezethető vissza, de először Ptolemaiosz *Almagest*-jében láttak napvilágot. Ezeket tekintjük a hagyományos ókori csillagképeknek. A 16. századi Európa csillagászati tudása – s ennek következtében a térképi ábrázolás is – rohamos fejlődésnek indult. Fejlettebb műszerekkel új csillagok kerültek a térképekre új csillagképekbe sorolva, melyek – nem lévén nemzetközi szabályozás – a csillagászok kedve szerint állítottak emléket uralkodóknak, találmányoknak, vagy éppen kedves háziállatnak. E fejlődés követhető végig a gyűjtemény darabjain is. A 17. századot Johann Zahn 1696-ban megjelent munkája, a 18. századot Gerard Valk 1700-as kiadású éggömbje, Andreas Cellarius 1708-ban, Mattheus Seutter 1728-ban és Johann Baptist Homann 1737-ben megjelent atlaszai, s a 19. századot Joseph Johann von Littrow 1821-es kiadású és Heinrich Rockstroh 1830-ban megjelent munkája képviseli.

E munkák tanulmányozásával bepillantást nyerhetünk a folyamatba, amelynek során az égbolt térképi ábrázolásán az ókori 48 csillagképből a 19. század közepére közel 112 csillagkép lett.

Nagy Imre

PTE BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet Klasszikus Irodalomtörténeti és Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszék
professzor emeritus

Weöres Sándor pécsi évtizedéről

A Weöres Sándorról készített portré abba a tablóba illeszkedik, amely a pécsi Erzsébet Tudományegyetem neves hallgatóinak munkásságát örökíti meg Tatay Sándortól Kolozsvári Grandpierre Emilig és Fejtő Ferencig. Bemutatja – az ismert életrajzi tényeken túl – Weöres korai köteteit, a „pécsi versekként” ismert költeményeit, valamint a költő poétikai jellemzőit, újításait, a lírai modernség eredeti változatát a *Medúza* című kötetig, a későbbi fejleményekre is pillantva. Az előadás befejező része Weöres Pécssett készült drámáját, a *Holdbeli csónakost* elemzi irodalmi és színházi szempontból.

Jegyzetek

Jegyzetek

250 éves a Klímo Könyvtár

VI. Tudomány és kutatás a Klímo Könyvtárban konferencia

2024. október 17.

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
EGYETEMI KÖNYVTÁR
ÉS TUDÁSKÖZPONT

